

Commissievoorblad

Onderwerp : Weerbaarheid | Voorbereiden op 'grote crisis'
Commissievergadering : ABM
Datum vergadering : 27 november 2025
Portefeuillehouder : N. Meijer
Behandelaar : Michiel van Os
E-mail/telefoonnummer : m.vanos@huizen.nl / 035-5281124

De commissie wordt gevraagd:

1. Kennis te nemen van de geschetste context in het commissievoorblad en bijlagen.
2. In gesprek te gaan over de landelijke weerbaarheidsopgave en mee te denken over welke aanvullende maatregelen noodzakelijk worden geacht om de weerbaarheid van onze gemeente verder te versterken.

Achtergrondinformatie voor de commissie:

Aanleiding

Volgens een eerdere toezegging tijdens een raadsvergadering, doen we hierbij het voorstel om samen in gesprek te gaan over de landelijke weerbaarheidsopgave voor de gemeente Huizen aan de hand van onderstaande context en bijlagen.

Inleiding

De Rijksoverheid heeft in de Kamerbrieven van 6 december 2024 en 11 juli 2025 de noodzaak benadrukt om de weerbaarheid van de Nederlandse samenleving te versterken tegen militaire- en hybride dreigingen (grote crisis). Daarnaast hebben wij ook in toenemende mate te maken met dreigingen van andere aard zoals bosbranden, droogte, overstromingen, stroomuitval en cyberaanvallen. Het is daarom zaak ons landelijk voor te bereiden op langdurige en grootschalige uitval van kritieke voorzieningen zoals elektriciteit, water en telecommunicatie en onze weerbaarheid en veerkracht te vergroten.

Dit vraagt om een uitwerking van wat dit concreet betekent op landelijk, regionaal en lokaal niveau. Het Rijk ziet nadrukkelijk een rol voor de Veiligheidsregio's bij het versterken van de regionale weerbaarheid. Bijvoorbeeld door (samen met gemeenten) burgers en organisaties te verbinden aan de weerbaarheidsopgave.

Om de weerbaarheid van onze samenleving te vergroten moeten we inzicht krijgen in onze kwetsbaarheden en de manier waarop we ons kunnen voorbereiden. Iedereen heeft een rol te vervullen in het beschermen van onze nationale veiligheidsbelangen. Het is daarom belangrijk om te weten wat onze gemeente kan bedreigen en/of hoe we onszelf weerbaarder kunnen maken.

'Weerbaarheid betekent grofweg dat er is nagedacht over wat er kan gebeuren, wat daarvan de gevolgen zijn en hoe je hierop kunt voorbereiden. Een sterke samenleving kan schokken aan. Dat is een taak van ons allemaal: overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en inwoners (NCTV).'

Weerbaarheid is een breed begrip. Het gehanteerde weerbaarheidskader heeft de genoemde Kamerbrief als uitgangspunt. Hierin wordt een 'All Hazards Approach' toegepast. Een "all hazards approach" is een benadering binnen crisisbeheersing en rampenmanagement waarbij alle typen risico's en dreigingen worden meegenomen in de voorbereiding, respons en herstel. In plaats van zich te richten op één specifiek type incident (zoals een brand, overstroming of cyberaanval), wordt gekeken naar de gemeenschappelijke elementen van verschillende soorten crises.

Context bij de crisisorganisatie

Belangrijk om te weten is dat er al jaren een goed georganiseerde crisisorganisatie bestaat. Deze is op hoofdlijn als volgt:

↓ **Nationale Crisisorganisatie**

De nationale crisisorganisatie in Nederland is verantwoordelijk voor het coördineren, voorbereiden en aansturen van de crisisbeheersing op landelijk niveau, vooral wanneer de nationale veiligheid in het geding is of wanneer een crisis grote maatschappelijke impact heeft. Deze verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in het Nationaal Crisismanagement Handboek en worden uitgevoerd door een netwerk van ministeries, coördinatiecentra en adviesorganen.

↓ **Regionale Crisisorganisatie**

De Veiligheidsregio is verantwoordelijk voor het opstellen van regionale kaders, het coördineren van multidisciplinaire samenwerking (brandweer, GHOR, politie, Bevolkingszorg, crisiscommunicatie) en het faciliteren van gemeenten bij 'grote crisis' en het versterken van weerbaarheid. De Veiligheidsregio ontwikkelt richtlijnen voor noodsteunpunten, risicocommunicatie en netwerksamenwerking.

↓ **Lokale Crisisorganisatie**

De gemeente Huizen vertaalt de regionale richtlijnen naar lokaal beleid. Dit betekent lokale verantwoordelijkheid voor de verdere voorbereiding op een 'grote crisis'. Deze voorbereiding bestaat onder andere uit:

- Het hebben van een lokale crisisorganisatie, geborgd door het eerder dit jaar vastgestelde 'Lokaal Crisisplan | GRIP op Huizen';
- Het opleiden, trainen en oefenen voor relevante crisisfuncties als onderdeel van het lokaal crisisplan;
- Het op piketbasis leveren van crisisfunctionarissen aan de Veiligheidsregio en op deze manier ook de lokale voorbereiding op crises borgen en aansluiten bij regionale kaders;
- Het hebben van noodopvanglocaties voor Bevolkingszorg;
- Het hebben en onderhouden van een noodcommunicatie voorziening;
- Het hebben en onderhouden van een noodstroomvoorziening;

- Het actueel houden van gegevens (contacten, afspraken e.d.);
- Het hebben en onderhouden van netwerksamenwerking.

Preparatie op 'grote crisis'

Het Rijk ziet, zoals eerder aangegeven een regierol voor de veiligheidsregio's bij het versterken van de regionale weerbaarheid. In de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek wordt momenteel gewerkt aan het 'Programmaplan Weerbaarheid en Veerkracht Samenwerkende Veiligheidsregio's Flevoland & Gooi en Vechtstreek'. De verwachting is dat dit programmaplan op 3 december 2025 bij de algemeen besturen van beide Veiligheidsregio's voor besluitvorming wordt aangeboden, met de volgende prioritering in vervolgaanpak voor de inliggende gemeenten:

1. Netwerksamenwerking
2. Risicocommunicatie
3. Noodsteunpunten

De gemeente Huizen sluit aan bij deze regionale koers en concretiseert gaandeweg de verdere preparatie van de lokale crisisorganisatie voor de weerbaarsopgave. Het Rijk heeft aangegeven de Veiligheidsregio's structureel van extra middelen te voorzien voor deze meerjarige weerbaarsopgave. Op gebruikelijke wijze zal na verdere concretisering van de preparatie door de Veiligheidsregio vervolgens een vertaling van bestemming en verdeling van deze extra middelen plaatsvinden. Op dit moment is daar nog geen duidelijkheid over. De gevraagde besluitvorming die hieruit volgt is bestuurlijk geborgd via de wettelijk voorgeschreven begrotings- en verantwoordingssystematiek van de Veiligheidsregio's. Hiermee worden de gemeenteraden in positie gesteld om naast hun controlerende taak invloed uit te oefenen op de besluitvorming over de begroting en beoogde activiteiten van de Veiligheidsregio.

Wat nu als de 'grote crisis' er is?

Als rijk, regio en gemeente willen wij onze weerbaarheid versterken, maar je kunt nooit volledig voorbereid zijn op alle denkbare scenario's en bovendien is de werkelijkheid doorlopend aan verandering onderhevig. Dit vraagt naast voorbereiding door de overheid dus ook om voldoende bewustwording en risicoperceptie bij Huizers, bedrijven, organisaties en mensen in het algemeen.

'Huizers, bedrijven, organisaties en bezoekers zullen zichzelf tenminste 72 uur moeten kunnen redden bij een crisis, zoals langdurige stroomuitval (NCTV).'

1. Netwerksamenwerking

Het is dan ook belangrijk om in de maatschappelijke weerbaarsopgave samen na te denken over wat er nodig is om ons weerbaarder te maken. De gemeente Huizen heeft logischerwijs een breed netwerk en staat op uiteenlopende wijze in contact met mensen, bedrijven en sectoren met maatschappelijke verantwoordelijkheden, zoals: de bondgenoten, religieus platform, platform veilig ondernemen, buurpreventieteams, winkeliersvereniging Hart van Huizen, de Zakenclub Huizen, de Huizer Ondernemers Federatie, Sportplatform Huizen, zorginstanties en anderen.

2. Risicocommunicatie

Naast netwerksamenwerking, is risicocommunicatie ook een prioriteit om bewustwording en zelf- en samenredzaamheid van burgers, bedrijven en bezoekers in crisissituaties te versterken. Het beter informeren over het voorbereiden op crises, inclusief de nafase en het herstel, maakt dat burgers, bedrijven en bezoekers weten hoe zij moeten handelen bij crises en zelf maatregelen nemen in de voorbereiding. Hiervoor zal in november een landelijke campagne starten, waar de communicatie van Huizen op zal aanhaken.

3. Noodsteunpunten

De derde prioriteit is het komen tot een landelijk netwerk van noodsteunpunten waar inwoners naartoe kunnen voor het bieden van informatie, de overheid in verbinding kan blijven met de bevolking en om eventuele noodsteun te kunnen bieden (bijv. EHBO of voor het doen van een melding). Eind dit jaar zal de Veiligheidsregio in samenspraak met de inliggende gemeenten bespreken bij welke gemeenten een pilot voor noodsteunpunten gestart kan worden. Verwacht wordt dat er per Veiligheidsregio twee pilotgemeenten zullen zijn. Volgens de laatste planvorming kan de uiteindelijke hoeveelheid noodsteunpunten voor Huizen uitkomen op het aantal van 8 á 9 (plm. 1 noodsteunpunt per 5000 inwoners).

Conclusie

De gemeente Huizen is al goed gepositioneerd voor de verdere preparatie op 'grote crisis' en versterking van de maatschappelijke weerbaarheid. Door opleiden, trainen, oefenen en lokaal nu al voor te sorteren op planvorming, actieve deelname in regionale ambtelijke- en bestuurlijke sessies en regionale en landelijke ontwikkelingen (o.a. communicatiecampagne) te volgen, draagt Huizen bij aan de verdere groei van een weerbare en veerkrachtige samenleving.

Bijlage(n):

1. Verkenning maatstaf noodsteunpunten
2. Opdracht pilots noodsteunpunten

Samenvatting

Het thema weerbaarheid van de samenleving is de afgelopen jaren sterk toegenomen door maatschappelijke en geopolitieke ontwikkelingen. Een van de aspecten waarin politiek/bestuurlijk en in publieke opinie veel overgesproken wordt zijn noodsteunpunten. Dit rapport is een onderzoek naar een maatstaf voor noodsteunpunten en heeft de volgende hoofdinzichten opgeleverd:

- **Feitelijk inrichten noodsteunpunten**

Het inrichten van de lokaal noodsteunpunt (L-NSP) is primair een verantwoordelijkheid van de gemeente in relatie tot bevolkingszorg.

Het inrichten van de coördinatie noodsteunpunt (C-NSP) is een verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio's in samenspraak met de hulpdiensten. Een landelijke handreiking voor het inrichten van beiden vormen van een NSP moet hiervoor beschikbaar worden gemaakt.

- **Veiligheid inwoners en medewerkers L-NSP**

De veiligheid van inwoners en medewerkers op een noodsteunpunt dient te worden gewaarborgd.

- **Communicatie**

Stabiele communicatie tussen coördinatie- en noodsteunpunten is noodzakelijk.

- **Basisbehoeften zijn constant en dynamisch**

In het project wordt meegenomen dat er gedurende de periode van crisis andere behoeften kunnen ontstaan. Denk hierbij aan groeiende behoefte aan psychische bijstand of toename van eenzaamheid.

- **Herkenbaarheid noodsteunpunt**

Ieder L-NSP moet als zodanig herkenbaar zijn. Dit kan door middel van bijvoorbeeld het internationale symbool voor "*civil protection*" zijn, zoals hiernaast weergegeven.

- **Functionaliteiten**

Waar het uiteindelijke onderzoeksrapport spreekt over rollen, voorzieningen en/of functionaliteiten van de noodsteunpunten, kan dit per locatie verschillen. Hierdoor blijft maatwerk mogelijk. Wel is al duidelijk dat er naast feitelijke noodsteun ook coördinatie van die steun nodig is. Voor de "gewone" lokale noodsteunpunten (L-NSP) en de coördinerende noodsteunpunten (C-NSP) wordt duidelijk benoemd waar je minimaal aan moet voldoen om te kunnen functioneren.

Leeswijzer

In de inleiding wordt ingegaan op de aanleiding van dit project, de doelstelling ervan en de uitgangspunten die gedefinieerd zijn.

Het tweede hoofdstuk gaat over de behoeften van inwoners en overheid tijdens een crisis.

Eerst wordt gekeken naar de relevante scenario's. Vervolgens worden de behoeften van de inwoners en van de overheid in beeld gebracht (en tegen elkaar afgezet).

In het hoofdstuk "structuur en functionaliteiten" wordt beschreven hoe een structuur met coördinerende- en lokale noodsteunpunten eruit zou kunnen zien. In het hoofdstuk wordt daarna ingegaan op de functionaliteiten voor Coördinerende- en lokale noodsteunpunten.

Het vierde hoofdstuk behandelt de "Wettelijke taken, verantwoordelijkheden en partners".

Hoofdstuk vijf gaat in op de kritische succesfactoren die een rol spelen in de ontwerpfase en bij de daadwerkelijke uitrol van noodsteunpunten ten tijde van een crisis.

In hoofdstuk zes worden de aanbevelingen met betrekking tot dit project op een rijtje gezet.

1 Inleiding

Inleiding

Een scenario van grootschalige en/of langdurige maatschappelijke ontwrichting wordt steeds realistischer door onder meer geopolitieke (militaire en hybride) dreigingen, recente rampen en crises in binnen- en buitenland, en de effecten van klimaatverandering. Er is de afgelopen jaren daarom meer aandacht gekomen voor maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht bij crises en rampen. Het thema is niet nieuw, maar de urgentie is sterk toegenomen. Dat vraagt om een versnelling en intensivering op de aanpak.

Vanuit de Rijksoverheid is door het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) en het ministerie van Defensie daarom actief ingezet op het benadrukken van urgentie op het thema maatschappelijke weerbaarheid. Naast een opdracht voor veiligheidsregio's hebben ook alle gemeenten in Nederland in december 2024 een brief ontvangen van de Ministeries JenV en Defensie met de oproep om de maatschappelijke weerbaarheid te gaan versterken.

Aanleiding

Momenteel worden op diverse niveaus, in opdracht van diverse (bestuurs)organen en in meerdere sectoren, plannen ontwikkeld om de weerbaarheid van de samenleving te vergroten en inwoners te ondersteunen bij het zo veel als mogelijk beperken van impact tijdens een ramp of crisis.

Er is echter nog geen (wetenschappelijk en) gezamenlijk beeld van de behoefte die ontstaat bij inwoners aan ondersteuning om weerbaar te zijn en te blijven tijdens verschillende soorten rampen en crises. Met andere woorden: we hebben nog geen gezamenlijk 'wat' bepaald, maar er wordt al wel gesproken over het 'hoe'.

Wel zijn er verschillende beelden over wat veiligheidsregio's moeten organiseren en dat noodsteunpunten (NSP'en) een belangrijk element zijn in deze aanpak. Ook het document *"Verkenning naar het versterken van maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht in tijden van crises"* van NIPV schrijft hierover.

Het Veiligheidsberaad heeft de opdracht gegeven nader te onderzoeken wat de maatstaf voor noodsteunpunten moet zijn. Voordat bepaald kan worden aan welke criteria noodsteunpunten moeten voldoen is het nodig om meer helderheid in te creëren in de behoefte van inwoners als zij getroffen worden door een ramp of crisis en de wijze waarop de overheid de weerbaarheid kan vergroten en (zelf)redzaamheid kan ondersteunen.

Dit eindrapport en haar bijlagen omvatten het beeld van de hulp die nodig is en door wie deze hulp geleverd moet worden. Dit beeld is mede opgebouwd op basis van (inter)nationale ervaringen. Op basis daarvan wordt beschreven aan welke maatstaf noodsteunpunten moeten voldoen.

Doelstelling

Het doel van dit project is het opleveren van een voorstel over de maatstaf die gehanteerd kan worden voor noodsteunpunten tijdens een ramp of crisis. De voorbereidende fase en de nafase vallen buiten de scope van dit project. De maatstaf omvat het “wat” en in beperkte mate het “hoe”. Dit advies geeft antwoord op de vier hieronder beschreven onderzoeksvragen.

1. Welke basisbehoefte is er naar verwachting bij inwoners aan hulp om weerbaar te worden en blijven bij verschillende soorten ramp- en crisistypen?

In deze deelvraag wordt aan de hand van een korte literatuurstudie, ervaringen en contacten (uit binnen- en buitenland) beschreven wat noodsteunpunten zijn en op welke wijze de noodsteunpunten invulling kunnen geven aan (basis)behoeften van de inwoners, die zij zelf niet of niet meer kunnen organiseren.

2. Welke functionaliteiten en rollen kunnen noodsteunpunten tijdens crises en in de preparatie fase vervullen?

Uitgewerkt wordt aan welke functionaliteiten noodsteunpunten moet voldoen en wat dat vraagt van een noodsteunpunt. Onderstaande vragen worden beantwoord:

- Met welke hulpvraag kunnen een inwoners komen?
- Wat kunnen inwoners een noodsteunpunt brengen (in het kader van burgerinitiatieven?)
- Welke behoefte heeft de overheid, waarbij noodsteunpunten een rol kunnen bekleden?
- Vanaf welk moment na de start van een ramp of crisis moet een noodsteunpunt operationeel zijn?
- Hoe lang wordt een noodsteunpunt ingezet?
- Wie bepaalt de inzet van een noodsteunpunt, maar ook het afschalen ervan?

3. Welke concrete ondersteuning moeten veiligheidsregio's en gemeenten, samen met netwerkpartners, kunnen bieden en welke rol of rollen moeten de zij daarbij bekleden?

In deze deelvraag wordt nader ingezoomd op de wettelijke taken van veiligheidsregio's en gemeenten en wat dit betekent voor de rol of rollen die zij moeten bekleden. Ook wordt beschreven wat logische samenwerkingspartners zijn bij de uitvoering van deze rollen.

4. Op welke wijze kunnen noodsteunpunten bijdragen aan de bij vraag 1 geformuleerde maatschappelijke hulpbehoefte en aan welke criteria moeten deze noodsteunpunten voldoen?

Op deze deelvraag wordt een antwoord gegeven door een samenvoeging van deelvraag 1 t/m 3 waardoor uiteindelijk de maatstaf voor noodsteunpunten duidelijk wordt.

Uitgangspunten

Bij de start van het project is een aantal uitgangspunten vastgesteld. Deze dienen als basis voor uitwerking van het voorstel:

- *All Hazards approach:* De All Hazards approach impliceert dat alle mogelijke scenario's meegenomen moeten worden in het onderzoek. Het spreekt voor zich dat ondanks deze benadering er scenario's denkbaar zijn waarbij een noodsteunpunt geen oplossing meer biedt. Voorbeeld hiervan is een militaire aanval waarbij schuilen aan de orde is.
- *Concrete scenario's:* Langdurige uitval van stroom, data en drinkwater zijn de meest concrete scenario's voor een noodsteunpunt en zijn als basis gebruikt (gebaseerd op de Rijksbrede Risicoanalyse Nationale Veiligheid 2022 in combinatie met de scenario's die in het kader van de weerbaarheidsopgave door de RCDV zijn gedefinieerd).
- *Generieke structuur noodsteunpunten:* Er wordt uitgegaan van een generieke structuur van noodsteunpunten, die afhankelijk van het scenario flexibel gehanteerd kan worden. Binnen deze structuur bestaan twee soorten noodsteunpunten: coördinatiepunten en lokale noodsteunpunten (conform het uitgangspunt hierover in het Veiligheidsberaad (d.d.17 maart 2025). De C-NSP'en zijn nodig om de L-NSP'en te laten functioneren.
- *Goed werkende crisisorganisatie:* Vanuit de hoofdstructuur is het essentieel om goed te beleggen hoe en vanuit wie de noodsteunpunten aangestuurd worden. Een goed werkende crisisorganisatie is randvoorwaardelijk voor het aansturen en functioneren van noodsteunpunten. Het is voorzienbaar dat sommige scenario's der mate ontwrichtend zijn dat ook de continuïteit van de hoofdstructuur in gevaar komt. Hier gaat het project niet op in.
- *Start van een noodsteunpunt: inwoners dienen 72 uur zelfvoorzienend te zijn conform de Europese richtlijn.* In praktijk zal niet iedere inwoners 72 uur zelfvoorzienend zijn. Bovendien zal er behoefte zijn aan informatie en acute hulp, bovenop de voorbereidende maatregelen die inwoners zelf kunnen nemen, zoals het in huis hebben van een noodpakket. Naast de focus op basisbehoeften is er ook gekeken naar de timing ervan. Als er sprake is van een langdurige crisis, dient er zo snel mogelijk gestart te worden met het openstellen van de noodsteunpunten. Na 72 uur moeten ze volledig operationeel zijn.
- *Beëindiging van een noodsteunpunt:* Omdat niet is vastgelegd hoe lang een noodsteunpunt moet kunnen functioneren, laten we deze vraag binnen het deelproject onbeantwoord; een open einde;
- *Lokale Noodsteunpunten versus coördinatiepunten:* Er wordt onderscheid gemaakt in de functies van coördinatiepunten en lokale noodsteunpunten (conform het uitgangspunt hierover in het Veiligheidsberaad (d.d.17 maart 2025). Het één (C-NSP) is nodig om het ander (L-NSP) te kunnen laten functioneren. Het is niet wenselijk dat er rijen met inwoners zich melden bij een C-NSP voor bijvoorbeeld het halen van water. Dit kunnen zij halen in een L-NSP. We doen in dit project geen uitspraak of deze twee functies van een NSP fysiek bij elkaar kunnen zitten of gescheiden moeten zijn.

2 Onderzoek behoeften inwoners en overheid

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag welke basisbehoeften inwoners en overheid gerealiseerd willen zien in noodsteunpunten bij rampen en crises. Ook komen de verbanden tussen de behoefte vanuit beiden perspectieven aan de orde.

Het onderzoek hiernaar is gedaan door:

- vast te stellen welke scenario's relevant zijn voor het Nederlands perspectief op noodsteunpunten;
- een korte literatuurstudie te doen, waardoor een internationaal perspectief is ingebracht. Deze studie is getoetst door het lectoraat crisisbeheersing van het NIPV;
- uitvraag te doen bij het LOCB (Landelijk Overleg Coördinatoren Bevolkingszorg) om relevante behoefteonderzoeken in beeld te krijgen;
- na te gaan of en hoe behoeften zich door de tijd heen ontwikkelen.

In bijlage 1 is de door de projectgroep volledig opgeleverde rapportage en onderbouwing op deze vraag te vinden, waaronder de gehanteerde literatuurlijst en geraadpleegde bronnen.

Scenario-analyse

De scenario-analyse is vormgegeven door de Rijksbrede Risicoanalyse Nationale Veiligheid 2022 te koppelen aan de scenario's die in het kader van de weerbaarheidsopgave door de RCDV zijn gedefinieerd. Uit de scenario-analyse blijkt dat langdurige uitval van vitale infrastructuur het meest bedreigende realistische scenario is. Voor de inzet van noodsteunpunten zijn scenario's als langdurige uitval van stroom, drinkwater en dataverkeer dus het meest relevant en daarmee bepalend voor de maatstaf van noodsteunpunten.

Inwonerperspectief

Het inwonersperspectief stelt de inwoner en zijn/haar behoeften centraal. Wat heeft de inwoner nodig om een crisis zo goed als mogelijk door te komen? Er is een drietal hoofdgroepen te onderscheiden: 'basisbehoeften', 'emotionele behoeften' en 'regie en rechtvaardigheid'.

Onder de basisbehoeften worden zaken verstaan als water, voedsel, medische zorg, informatie en communicatie. Onder 'emotionele behoeften' vallen zingeving en perspectief, een luisterend oor en samenhang en gemeenschapsgevoel. Onder 'regie en rechtvaardigheid' vallen thema's als gelijke toegang tot hulp, mogelijkheid tot inspraak en maatwerk.

De behoefte van inwoners ontwikkelt zich gedurende de tijd. Grofweg is de volgende onderverdeling te maken:

Tot 72 uur

Vanaf het begin van een crisis hebben inwoners behoefte aan informatie, een loket voor hun specifieke problemen en eventueel contact met hulpdiensten. Daarnaast zal niet iedereen een noodpakket hebben; er zal dus al snel een start gemaakt moeten worden met het beschikbaar maken van basisbehoeften.

Na 72 uur

Bovenop “informatie, een loket voor specifieke problemen en mogelijkheid tot contact met hulpdiensten”, hebben de inwoners behoefte aan globaal dezelfde basisbehoefte als in het normale leven. Eten, drinken, warmte in geval van kou en basis sanitaire voorzieningen.

Daarnaast is er toenemende behoefte aan duidelijkheid over de situatie en over familie/vrienden. Naarmate de crisis langer duurt zal er steeds meer behoefte komen aan mentale steun. Inwoners zijn getroffen, ontregeld en voelen zich stuurloos dan wel hopeloos. Daarnaast groeit de behoefte aan informatie over de afhandeling, de vooruitzichten en een toekomstperspectief. Burgerinitiatieven kunnen bijdragen aan oplossing van problemen en zingeving. Door het kanaliseren en ondersteunen van burgerinitiatieven kan een perspectief geboden worden aan inwoners en tegelijkertijd veel onderlinge hulp gegenereerd worden.

Overheidsperspectief

Het overheidsperspectief is meer concreet vastgelegd in twee pijlers binnen de Weerbaarheidsopgave van het Kabinet (1. beschermen van de vitale infrastructuur en 2. een parate en weerbare samenleving). Hiervan komt vooral de eerste overeen met de scope van dit onderzoek. De inspanningen van de overheid zullen erop gericht zijn de vitale processen zoveel als mogelijk door te laten gaan, zodat aan de basisbehoeften van inwoners voldaan kan worden.

Verbinding overheids- en inwonersppectief

Inwoners hebben behoefte aan steun (zowel materieel als emotioneel), regie, en betrokkenheid. Deze drie aspecten worden ook door de overheid erkend als essentiële bouwstenen van een parate, veerkrachtige en weerbare samenleving. Door middel van noodsteunpunten kan er verbinding gelegd worden tussen de overheid en inwoners en komt er een collectieve samenwerking tot stand. In onderstaande tabel staan de behoeften van overheid en inwoners inzake noodsteunpunten.

Pijler	Functie	Behoeftes van overheid bij NSP	Behoeftes van inwoners bij NSP	Behoeftes van inwoners bij NSP	Behoeftes van inwoners bij NSP	Behoeftes van inwoners bij NSP
Parate en veerkrachtige samenleving	Verbinding maatschappij (prepatatieve fase)	Inwoners betrekken bij crisisbeheersing	Betrokkenheid bij het ontwerp van lokale noodstructuren			
		Samenwerken met jongerenwerkers, buurtteams en vrijwilligersorganisaties	Verbinding met bestaande netwerken en initiatieven			
		Ondersteunen burgerinitiatieven	Facilitering van burgerinitiatieven			
	Onderwijs en training	Faciliteren van praktische trainingen en workshops	Concrete handvatten voor zelfredzaamheid			
		Platform voor risicocommunicatie	Toegankelijke informatie over risico's/handelingsperspectieven			
		Platform voor interactie tussen inwoners	Rust en stabiliteit			
Bescherming vitale processen	Informatie hub	Crisiscommunicatie inwoners	Informatie en communicatie			
		Bestrijden van desinformatie	Informatie en communicatie			
		Noodstroomvoorziening	Toegang tot stroom			
	Logistiek knooppunt	Distributie van schoon drinkwater	Toegang tot drinkwater			
		Distributie van voedsel	Toegang tot voedsel			
		Verlenen spoedeisende zorg	Toegang tot medische zorg			
	Medische ondersteuning	Distributie essentiële medicijnen	Toegang tot medische zorg			
			Veilige huisvesting/ schuilen			
		Coördinatie van hulpdiensten				
	Veiligheid coördinatie	Mobiliseren en coördineren van spontane burgerhulpverleners				
		Inwoners betrekken bij crisisbeheersing	Inspraak en maatwerk			
			Gelijke toegang tot hulp			
		Verbinding leggen met crisisorganisaties/partners	Duidelijke procedures en eerlijke behandeling			

Fasering

Behoeften zijn dynamisch. Ze veranderen. Soms snel, soms pas na verloop van tijd. Met betrekking tot behoefte tijdens een ramp of crisis kunnen vier fasen worden onderscheiden (Pre-fase, Impactfase, Honeymoonfase en de Desillusiefase. De eerste en de laatste vallen buiten de scope van dit (deel)project (ze hebben betrekking op de pré fase -voorafgaand aan een crisis- en de herstelfase).

- Impactfase. Direct nadat een crisis uitbreekt hebben inwoners behoefte aan:
 - Basisvoorzieningen zoals eten, drinken, onderdak en medische zorg;
 - Informatie over de situatie en een handelingsperspectief;
 - Een gevoel van veiligheid en verbondenheid.
- Honeymoon fase. De basishulp is op orde en er is een sterk gemeenschapsgevoel. Inwoners hebben behoefte aan:
 - Herstellen van de structuur;
 - Betrouwbare informatie over het lot van dierbaren en over de toedracht van de ramp/crisis/gebeurtenis, de gevolgen en de afwikkeling;
 - Delen van ervaringen met anderen. Emotionele steun en emotionele opvang.

De overheid heeft behoefte aan informatie en contact om:

 - Het hulpaanbod beter te structureren;
 - Sociale netwerken versterken;
 - Burgerinitiatieven te ondersteunen.

Conclusie

Maatgevende scenario's

Het onderzoek naar de basisbehoeften van de inwoners focust zich op scenario's die samenhangen met uitval van de vitale infrastructuur. Om recht te doen aan de gekozen invalshoeken van dit deelproject, is het van belang de basisbehoeften van de inwoners in de tijd te zien.

Dynamische behoeften

De behoeften van inwoners zijn dynamisch. De eerste 72 uur zal de behoefte waarschijnlijk met name liggen op het vlak van contact met hulpdiensten en informatievoorziening over de feitelijke situatie (inclusief een handelingsperspectief). Een beperkte groep zal behoefte hebben aan primaire levensbehoeften.

Na (ongeveer) 72 uur zal de behoefte geleidelijk veranderen. Er ontstaat waarschijnlijk behoefte aan primaire levensbehoeften onder een grotere groep en gaan ook emotionele en sociale behoeften een rol spelen.

Relatie tussen inwoners- en overheidsperspectief

Het perspectief van de inwoner komt goed overeen met dat wat de overheid in haar weerbaarheidsopgave heeft beschreven. De basisbehoeften van de inwoners vallen grotendeels binnen de rol die de overheid voor zichzelf weggelegd ziet; de hoeder van de samenleving. Vanuit haar taak om de vitale processen te beschermen, richt de overheid zich primair op de infrastructuur (stroom, water, gas, elektriciteit, communicatie, logistiek, informatiestromen en verbinding/erkenning). Deze infrastructuur is nodig om de basisbehoeften van de inwoners te kunnen garanderen.

3 Structuur en functionaliteiten

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag welke functionaliteiten en rollen noodsteunpunten tijdens crises en in de preparatie fase kunnen vervullen. Op basis van de voorgaande behoeften worden hierna de structuur en de functionaliteiten van de noodsteunpunten beschreven. In bijlage 2 is gedetailleerd terug te vinden wat per noodsteunpunt aanwezig dient te zijn.

Het geheel overziend komen de behoeften overeen met de functionaliteiten (en andersom). Door in pilots te gaan testen en de uiteindelijke handreiking (zie ook: hoofdstuk 6 Aanbevelingen) hierop aan te passen ontstaat een volledig beeld en koppeling tussen de behoeften en functionaliteiten.

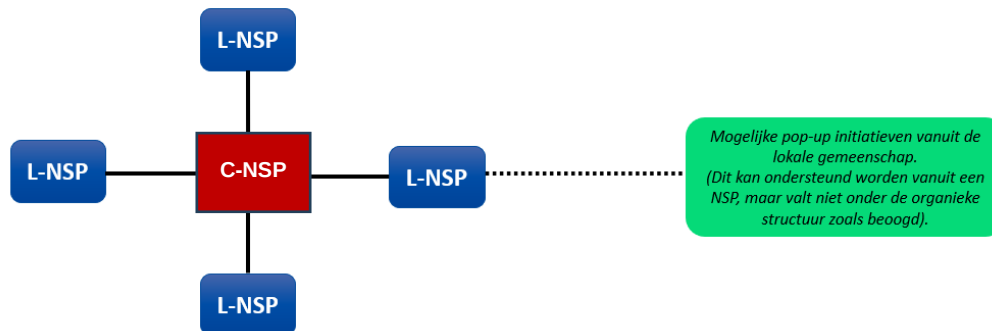
Structuur noodsteunpunten

Er wordt, conform het voorstel van het Veiligheidsberaad voor het landelijk dekkend netwerk noodsteunpunten, onderscheid gemaakt tussen coördinatiepunten (C-NSP) en lokale noodsteunpunten (L-NSP). Dit betreft geen volgorde in belangrijkheid, het één (C-NSP) is nodig om het ander (L-NSP) te ondersteunen. Ter aanvulling op deze vormen van noodsteunpunten kunnen vanuit de lokale gemeenschap pop-up initiatieven ontstaan. Pop-up initiatieven kennen lokaal maatwerk en kunnen naar behoefte worden ingevuld.

Bij een ramp of crisis kunnen – afhankelijk van de behoefte en situatie – één of meerdere noodsteunpunten worden georganiseerd binnen gemeenten. Dit is voor de overheid praktisch om te kunnen (blijven) communiceren naar de samenleving. Dit sluit aan bij de behoeften van inwoners tot 72 uur om eenduidige informatie te kunnen halen (en brengen). Voor een grove indicatie voor het aantal noodsteunpunten wordt gemiddeld 1 per 5.000 inwoners gehanteerd (lokale context zorgt ervoor dat dit per plaats zal verschillen). Daarmee komt het aantal lokale noodsteunpunten op 3.600. Uitgaande van 1.000 C-NSP's betekent dit dat er coördinatie moet plaatsvinden over c.a. 4 L-NSP per C-NSP. Voor grotere steden of juist op het platteland kan het ook betekenen dat er gekeken wordt naar afstand (tijd) tot de L-NSP in plaats het aantal noodsteunpunten te bepalen op basis van het inwoneraantal.

Een C-NSP ondersteunt en faciliteert een L-NSP en deze noodsteunpunten staan in nauw contact met elkaar, bijvoorbeeld over voorraden en informatieberichten. Het lokale noodsteunpunt betreft het punt – dichtbij de gemeenschap – voor de inwoners. Het coördinerend steunpunt (C-NSP) is dat niet, aangezien rijen met inwoners voor deze locaties (bijvoorbeeld bij een brandweerkazerne, politiekantoor en/of een gemeentehuis) onwenselijk is voor de continuïteit van de overheidstaken zoals de basis brandweer-, geneeskundige- en politiezorg. Voor 'hulp' en voorzieningen gaat men dus naar een lokaal noodsteunpunt (L-NSP). Dit wil overigens niet zeggen dat een C-NSP en L-NSP niet op éézelfde locatie kunnen. Advies is enkel om de functies en infrastructuur los van elkaar in te zetten.

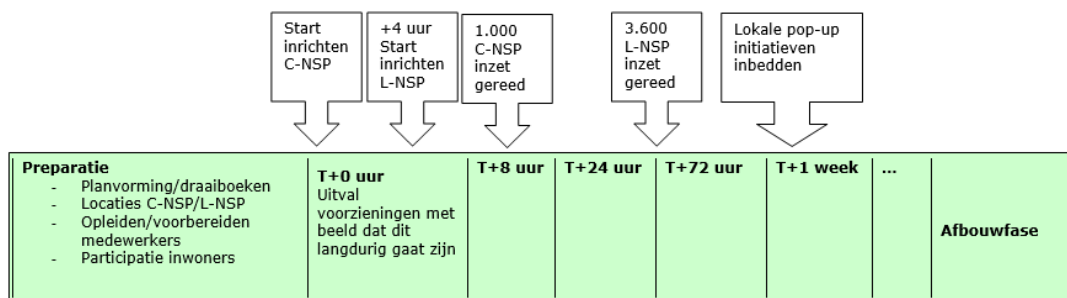
Samenvattend ontstaat de volgende structuur:

Bovenstaande structuur vraagt om verdere uitwerking van de koppeling met de regionale crisisorganisatie (bijvoorbeeld het ROT). Er moeten concrete afspraken worden gemaakt over taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van veiligheidsregio's en gemeenten bij de implementatie van het stelsel van noodsteunpunten én bij het laten functioneren van de noodsteunpunten. Voorgesteld wordt in ieder geval dat de voorzitter veiligheidsregio of burgemeester kan besluiten om de structuur van noodsteunpunten in te richten. Hier dienen wel aanvullende criteria voor te worden opgesteld.

Vereisten en Functionaliteiten

Veiligheidsregio's en gemeenten ontwikkelen de structuur van noodsteunpunten met het netwerk en communiceren deze eenduidig naar de inwoners (als onderdeel van de voorbereiding op crises). Hierbij wordt onderscheid gemaakt in wat de inwoner tot 72 uur -en na 72 uur kan halen in het noodsteunpunt, zie onderstaand figuur.

Figuur 1: Tijdlijn voor landelijke uitrol.

Algemene vereisten voor **alle** NSP locaties zijn:

- Herkenbaarheid: voorstel is – voor in ieder geval de lokale – noodsteunpunten te voorzien van een vlag met het internationale symbool voor *civil protection*, zie figuur 2. Daarnaast dient het personeel van het L-NSP herkenbaar te zijn.
- Voor L-NSP en voor C-NSP moet een handreiking opgesteld worden op basis van een landelijk format. In deze handreiking wordt maatwerk gefaciliteerd, zodat een 'menukaart' ontstaat waar gemeenten op basis van de lokale context en het type crisis kunnen bepalen waarmee een L-NSP 'opgeplust' kan worden en hoe zij hun noodsteunpunt (op basis van eenduidige kaders) in kunnen richten.
- De locaties moeten veilig en voor iedereen bereikbaar zijn. Dicht bij de inwoner, bij voorkeur op loopafstand. Daarnaast moet de gekozen locatie op een logische plek komen voor de inwoner (bijvoorbeeld op buurtniveau).

- De locatie is beschikbaar zo lang de verstoring voortduurt. Een L-NSP biedt geen overnachtings- en/of schuilmogelijkheid en is bedoeld voor kortdurend verblijf (maximaal enkele uren).
- De locatie heeft voldoende oppervlakte om de functionaliteiten waarvoor gekozen wordt te realiseren (menukaart).
- De locatie is voorzien van autonome en robuuste elektriciteitsvoorziening. Dit om de benodigde apparatuur te laten functioneren, denk aan noodstroomvoorziening, verlichting, verwarming en verkoeling.
- De locatie heeft de beschikbaarheid over een gegarandeerde communicatieverbinding tussen C-NSP en L-NSP en met de hoofdstructuur van de crisisorganisatie en kan opgeplust worden met een computer, printer en Wifi.
- De locatie heeft de beschikking over eerste hulp- en blusmiddelen.
- Bemensing en verblijfsfunctionaliteiten voor het personeel van het C-NSP of L-NSP (denk aan voeding, drinkwater, sanitair, rustvoorziening, etc.).

Coördinerend noodsteunpunt (C-NSP)

Het inrichten van een dekkend netwerk van noodsteunpunten vraagt om een robuuste en centrale structuur die aangevuld wordt met lokale noodsteunpunten in gemeenten (nabij inwoners). Vanuit de centrale structuur vindt er coördinatie plaats en is er aansluiting met de bestaande regionale crisisorganisatie (ROT). C-NSP'en sturen de lokale noodsteunpunten aan en ondersteunen ze in hun taakuitvoering.

Voor deze robuuste centrale structuur kunnen bijvoorbeeld brandweerkazernes, gemeentehuizen en/of politielocaties worden ingezet, maar kunnen ook andere locaties geschikt worden gemaakt. Het C-NSP zorgt dat het L-NSP zijn werk kan doen en dat de nood -en hulpdiensten (ambulance, brandweer, politie) noodmeldingen ontvangen en kunnen "uitrijden". Ook kan het C-NSP de coördinatie van distributie van (hulp)middelen naar het L-NSP organiseren.

Hoofddoel van het C-NSP is het bieden van ondersteuning en coördinatie richting lokale noodsteunpunten en richting de gemeentelike hulpdiensten.

De functionaliteiten van het coördinerend noodsteunpunt (C-NSP) zijn:

- Informatie verstrekken aan een L-NSP en doorverwijzen van inwoners naar een L-NSP (aangezien het C-NSP niet voor dienstverlening aan inwoners bedoeld is).
- Informatieknooppunt met de meldkamer zodat reguliere noodhulp (bijvoorbeeld ambulance, politie, brandweer) doorgang kan vinden, eventueel in de vorm van een lokale meldkamer, indien geen verbinding kan worden gelegd met de landelijke meldkamers.
- Afstemming met de reguliere crisis- en hulpverleningsorganisaties, zoals bijvoorbeeld een ROT.
- Verbinding houden met (crisis)partners, lokale burgernetwerken, zodat ze actief kunnen bijdragen aan hulpverlening.
- Al dan niet organiseren van distributie van bijvoorbeeld medicijnen, voedsel, etc naar L-NSP'en.

Wat is daarvoor nodig (naast de voorgenoemde algemene vereisten):

- Een goede verbinding met de meldkamer, L-NSP'en en lokale leveranciers, (bijvoorbeeld koeriersbedrijven), inclusief bijvoorbeeld apotheken en huisartsen om te zorgen dat deze een bijdrage leveren aan de lokale NSP's (al dan niet via het C-NSP)¹.
- Verbinding met de regionale crisisorganisatie die het overzicht in de gehele regio behoudt: het ROT.
- Opzetten van een netwerk om bijvoorbeeld voedsel en andere middelen te kunnen distribueren (niet direct, maar na 72 uur).

Lokaal noodsteunpunt (L-NSP)

De lokale noodsteunpunten (L-NSP) zijn voor de lokale gemeenschap, moeten goed aansluiten bij de behoefte en mogelijkheden van de leefomgeving van de inwoners en worden mede door de lokale gemeenschap bezet. Denk daarbij aan inzet van buurt/dorpshuizen, stemlokalen, (sport)verenigingen, Rode Kruis, Leger des Heils, gebedshuizen, etc. Het best kan zo veel als mogelijk aangesloten worden bij bestaande lokale structuren.

Belangrijk is daarbij te benadrukken dat de vraag niet overal hetzelfde zal zijn. In een plattelandsomgeving zal de hulpvraag anders zijn dan in een compacte stedelijke omgeving. Met name de laatste categorie vraagt om extra zorg vanwege de kwetsbare bevolking in een kwetsbare omgeving. Denk daarbij in het snel wegvallen van de waterdruk in hoogbouw, waardoor de hygiëne en volksgezondheid in het gevaar komt.

Daarom is lokaal maatwerk belangrijk. Een L-NSP staat in verbinding met het C-NSP voor onder andere het doen van noodmeldingen en het uitwisselen van informatie. In het lokale NSP verblijft de inwoner kortdurend.

Hoofddoel van het L-NSP is het bieden van hulp aan inwoners ten aanzien van eenduidige informatie en communicatie, doen van meldingen. Daarnaast kan afhankelijk van het type crisis en de lokale omstandigheden, additionele functionaliteiten toegevoegd worden (menukaart).

De functies van het lokaal noodsteunpunt (L-NSP) kunnen zijn:

- Levering van voedsel en water (distributiepunt).
- Locatie waar opgewarmd of afgekoeld kan worden.
- Locatie voor medische zorg, hygiëne, afhalen van medicijnen etc. (de zogenoemde menukaart).
- Locatie voor een luisterend oor.
- Stroomvoorziening (voor kortdurend persoonlijk gebruik).
- Communicatiemogelijkheid (bv. voor contact met verwanten).
- Informatie verstrekken en doorverwijzen van inwoners naar bijvoorbeeld de juiste zorg.
- Kunnen doen van een alarmering richting het C-NSP voor noodhulp van bijvoorbeeld brandweer, politie en ambulance;
- Stimuleren van burgerhulpverlening zodat inwoners actief kunnen bijdragen aan de hulpverlening. Bij het L-NSP kunnen inwoners ook lokale initiatieven melden en afstemmen.

¹ Waar het gaat om zorgpartners dient een verkennend onderzoek uitgevoerd te worden via de GHOR.

Dit is daarvoor nodig (naast de voorgenoemde algemene vereisten):

- Verblijfruimte waar hulpbehoevende personen enige tijd (uren) kunnen verblijven, uitgaande van maximaal 10-15 personen die hiervan gelijktijdig gebruikmaken.
- Verbinding met maatschappelijke organisaties in de wijken, voor bijvoorbeeld coördinatie van burgerinitiatieven.
- Een behandelruimte waar een persoon 1-op-1 behandeld kan worden door bijvoorbeeld een huisarts.
- Een 'vriendelijke' ruimte waarin een luisterend oor geboden kan worden.
- Sanitair: beschikbaarheid toiletten en wastafel, uitgaande van maximaal 10-15 personen die hiervan gebruikmaken (of mobiele voorzieningen).
- Een koelkast voor toegang tot voeding, drinkwater maar bijvoorbeeld ook medicijnen.

Pop-up initiatieven

Vanuit een gemeenschap kunnen ad hoc initiatieven ontstaan die ondersteund kunnen worden door gemeenten (L-NSP) en/of het C-NSP. De overheid faciliteert dit (conform de behoeften van inwoners en overheid). Inwoners kunnen initiatieven melden en afstemmen via het L-NSP. Hoofddoel hierbij is een flexibel concept waarbij lokale initiatieven die ontstaan ingebed kunnen worden in de voorgenoemde structuur van noodsteunpunten.

Bemensing

In bijlage 2 is uitgewerkt waaraan gedacht kan worden qua personele bemensing en beveiliging van de noodsteunpunten. Dit dient echter verder te worden uitgewerkt.

Het inrichten van een NSP vergt training voor- en door personeel. Er kan gedacht worden aan training op locatie van een L-NSP aan inwoners, zoals praktische trainingen over basisvaardigheden zoals EBHO, crisiscommunicatie en risicobeheer, waardoor inwoners beter voorbereid zijn in noodsituaties.

Verkenning politievestigingen als noodsteunpunt

Een verkenning naar politievestigingen als noodsteunpunt en eventuele beveiligingstaken door de politie tijdens crisis lijken logisch, maar de eventuele beschikbaarheid en taakuitvoering van de politie hangt bijvoorbeeld sterk samen met het type crisis (aard en karakter), eventuele samenloop met andere gebeurtenissen, maar ook keuzes van het bevoegd gezag. Tevens zijn er een aantal knelpunten op het gebied van interne bedrijfsvoering. Toezeggingen – in het bijzonder op detailniveau – zijn daardoor in dit stadium lastig te geven. Dit geldt voor zowel de C-NSP alsmede de L-NSP.

4 Wettelijke taken, verantwoordelijkheden en partners

In het kader van de verdere uitwerking van de noodsteunpunten is het noodzakelijk om te bepalen wie waarvoor exact verantwoordelijk is. In deze deelvraag wordt nader ingezoomd op de wettelijke taken voor de veiligheidsregio's en gemeenten, wat dit betekent voor welke rol regio's en gemeenten moeten nemen en welke logische samenwerkingspartners daarbij horen.

Wettelijke taken

- De uitwerking van de noodsteunpunten vraagt om een helder beeld van de taken en verantwoordelijkheden van verschillende organisaties. Er is op dit moment geen wettelijke bepaling die gemeenten en/of veiligheidsregio's verplicht tot het opzetten en in stand houden van noodsteunpunten, het gaat hierbij immers om een nieuwe taak. Vanuit de huidige wet- en regelgeving zijn echter wel logische haakjes te vinden om het construct van de noodsteunpunten verder uit te werken en te waarborgen. Zo zijn gemeenten eindverantwoordelijk voor bevolkingszorg en tegelijkertijd aan zet voor de gemeentelijke crisisbeheersing².

“Gemeentelijke crisisbeheersing omvat alle opgeschaalde werkzaamheden van een gemeente ten tijde van een incident, ramp of crises. Het deel van deze werkzaamheden dat is georganiseerd binnen de hoofdstructuur van de rampenbestrijding en crisisbeheersing vindt plaats onder de noemer Bevolkingszorg, zoals omschreven in het Besluit veiligheidsregio's.

De taken van Bevolkingszorg zijn:

- het verzorgen van de crisiscommunicatie;
- het voorzien in opvang en verzorging van de bevolking;
- het voorbereiden van de nafase ten behoeve van de getroffen gemeente(n);
- het coördineren van het informeren van verwanten van slachtoffers;
- het adviseren van het regionaal operationeel team;
- het coördineren van de registratie van slachtoffers en schade(gevallen) ten behoeve van bovenstaande taken.”

Bron: *Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg*

- Een aantal onderdelen dat beschreven is in artikel 2.1.3 Besluit veiligheidsregio's (en in Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg) kan redelijkerwijs gekoppeld worden aan de verdere uitwerking van de L-NSP's. Gelet op de minimale functionaliteiten van een

² [ag-4g_Bijlage-1-V005-2023-1-Eindadvies-UKB-Bevolkingszorg.pdf](#)

L-NSP vormen de basisbehoeften het uitgangspunt. De L-NSP's fungeren als baken voor inwoners in tijden van langdurige uitval van vitale voorzieningen, waarbij behoefte is aan informatie. Dit kan bijvoorbeeld bestaan uit het bieden van duiding van de ontstane crisissituatie en concreet handelingsperspectief. Deze taak raakt eveneens aan het verzorgen van de crisiscommunicatie en maakt onderdeel uit van bevolkingszorg en is ook vastgelegd in artikel 7, lid 1 van de Wet Veiligheidsregio's. Crisiscommunicatie betekent niet alleen zenden van informatie, maar ook het ontvangen van informatie. Zo kunnen inwoners mogelijk ook terecht bij het L-NSP om in contact te komen met hulpdiensten en meldingen maken. Afhankelijk van de crisissituatie is eventuele noodzakelijke verzorging van de bevolking ook mogelijk door bijvoorbeeld de distributie van noodvoorraden en/of schaarse goederen, zoals drinkwater, voedsel en noodstroom. Dit aspect kan gekoppeld worden aan de derde hoofdtaak van bevolkingszorg. Daarnaast kunnen L-NSP's eventueel naar behoefte aanvullend ingezet worden voor het coördineren van het registreren van slachtoffers en schade(gevallen) of het informeren van verwanten van slachtoffers. Bovenstaande functionaliteiten in relatie tot het wettelijk kader van bevolkingszorg staan los van de vraag of bevolkingszorg momenteel voldoende is geëquipeerd op langdurige en grootschalige uitval van vitale processen langer dan 72 uur.

- Met het oog op de C-NSP's zijn er mogelijkheden om dit te koppelen aan het onderdeel van de meldkamerfunctie in de huidige wet veiligheidsregio's. De meldkamerfunctie is essentieel voor C-NSP's vanwege het beoordelen van meldingen waarbij wordt gevraagd om acute inzet van de hulpdiensten, het bieden van adequaat hulpaanbod en het begeleiden en coördineren van de hulpdiensten.

Art 35A, lid 1, Wet Veiligheidsregio's (Wvr):

Door het bestuur van de veiligheidsregio of de besturen van de veiligheidsregio's in het werkgebied van een meldkamer, bedoeld in [artikel 25a, tweede lid, van de Politiewet 2012](#), wordt zorg gedragen voor het op die meldkamer uitvoeren van de meldkamerfunctie, bedoeld in [artikel 25b, eerste lid, van de Politiewet 2012](#), ten behoeve van de brandweertaak en ten behoeve van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening.

- In het project noodsteunpunten is ook aandacht geweest voor de humanitaire servicepunten van het Rode Kruis. Het Rode Kruis heeft aangegeven dat dit niet regionaal of lokaal wettelijk verankerd is in het kader van crisisbeheersing. Humanitaire servicepunten worden doorgaans enkel en alleen gebruikt voor het eerste contactpunt en doorverwijzing van specifieke doelgroepen waaronder asielzoekers en vluchtelingen.

Partners en samenwerking

- Het organiseren van C-NSP's en L-NSP's vergt niet alleen tijd maar ook capaciteit in de vorm van mensen en middelen. De behoefte van inwoners kan per crisisscenario verschillen. L-NSP's moeten daarnaast zo veel mogelijk aansluiten bij de lokale behoeften en logische punten in de wijk en/of buurt waar inwoners nu al komen. Er is daarom ook geen one-size-fits-all methodiek denkbaar voor de (aanvullende) diensten en producten die lokaal geboden kunnen worden. In deze verkennende fase kunnen we wel primaire partners identificeren en partijen waar het gesprek nog mee gevoerd moet worden op regionaal en/of lokaal niveau. De bestuurlijke netwerkkaarten van het NIPV geven daarvoor eveneens richting.

Lokale noodsteunpunten (L-NSP)	Coördinatiepunten (C-NSP)
Rode Kruis	Politie
Leger des Heils	Brandweer
Maatschappelijke netwerkpartners	Ambulance
Lokale sociale netwerken	Defensie
Hulpdiensten	LOCC
GGD/GHOR en zorgketenpartners	NCTV (o.a. crisiscommunicatie)
Bedrijfsleven	Ministerie JenV (o.a. voedseldistributie)
Verzekeringsmaatschappijen	Vewin/Drinkwaterbedrijven
enz.	Infra Capacity Alliance (ICA)
	enz.

- In de verdere uitwerking en concretisering van de C-NSP's en L-NSP's kunnen nadere concrete afspraken worden gemaakt met samenwerkingspartners over de implementatie en de uitvoering tijdens een crisis. Het is van groot belang om aan de voorkant samenwerkingsafspraken te maken zodat dit vertrouwen, betrokkenheid en heldere wederzijdse verwachtingen onderling schept, ook in tijden van crisis.

Uitgangspunten rollen, taken en samenwerking

Tot slot wordt deze deelvraag afgesloten met een aantal praktisch toepasbare uitgangspunten in het kader van rollen, taken en samenwerking:

- Inwoners kunnen primair terecht bij L-NSP'en en in beginsel niet bij C-NSP'en.
- Samenwerkingspartners en functionaliteiten kunnen verschillen per crisisscenario en is contextafhankelijk.
- Het inrichten van L-NSP'en is een taak van gemeenten in relatie tot bevolkingszorg en is inzetbaar voor alle typen crises (all hazard).
- Activatie van noodsteunpunten vindt plaats door betrokken burgemeester (lokale impact) of voorzitter veiligheidsregio (regionale impact).
- Het inrichten van C-NSP'en is een taak van veiligheidsregio's.
- De locatie van C-NSP'en wordt in afstemming tussen veiligheidsregio's en gemeenten bepaald. Uitvoering van de inhoudelijke taken staat voorop, meest geschikte locatie daarvoor heeft voorrang.
- Veiligheid van de hulpdiensten en betrokken inwoners op de C-NSP'en en L-NSP'en staat voorop. Dit vergt verdere uitwerking.
- Zorgen voor een stabiele communicatieverbinding en back-up voorziening tussen C-NSP'en en L-NSP'en . Maar ook richting het gemeentelijk crisisteam. Dit vraagt om gezamenlijke keuzes voor back-up voorzieningen (op landelijk niveau).

5 Kritische succesfactoren

Er is een aantal kritische succesfactoren voor het laten slagen van dit project. Deels hebben deze factoren betrekking op de ontwerpfase en voor een deel hebben ze betrekking op het daadwerkelijk operationeel worden van de noodsteunpunten.

Kritische succesfactoren in de ontwerpfase:

- Eenduidige opvatting van verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden.
- Goede coördinatie tussen landelijk, regionaal en lokaal niveau. Dit kan voorkomen dat taken dubbel of niet opgepakt worden of dat de aanpak van diverse partijen niet goed op elkaar aansluit.
- Het vermogen om reeds bestaande beelden over het 'hoe' bij bestuurders en directeurs bij te stellen en speculatie tegen te gaan, waardoor er ruimte ontstaat voor nieuwe of aanvullende mogelijkheden.
- Brede betrokkenheid van de meeste belangrijke stakeholders (waaronder GGD-GHOR en ROAZ'en) bij vervolgstappen na dit project, zodat er commitment ontstaat en gezamenlijke stappen gezet worden om te komen tot implementatie (meelezen, meedenken, meewerken). Dit is een vereiste om de structuur van noodsteunpunten zoals voorgesteld te laten slagen.
- Financiering. Om een snelle uitrol van noodsteunpunten mogelijk te maken is het van belang dat er financiering voor dit initiatief komt.
- Burgerbetrokkenheid bij ontwerp, inrichting en bemensing is cruciaal voor draagvlak.
- Onderkend wordt dat iedere stap die wordt gezet leidt tot vervolginzichten of -stappen. Geaccepteerd moet worden dat dit de realiteit is en we dit alleen kunnen onderkennen door te bouwen.

Kritische succesfactoren ten behoeve van de uitrol van noodsteunpunten:

1. Veiligheid van de hulpdiensten en betrokken inwoners op de noodsteunpunten moet geborgd zijn. Zonder een veilige werkomgeving kunnen noodsteunpunten hun rol niet volledig vervullen.
2. Noodstroomvoorzieningen met brandstof, stabiele communicatieverbindingen en back-up voorzieningen tussen coördinatie- en lokale noodsteunpunten en andere relevante onderdelen van de crisisorganisatie, zoals de meldkamer zijn noodzakelijk.
3. Ruimte voor participatie en burgerinitiatieven is wenselijk om verbinding en betrokkenheid te houden.
4. De betrokkenheid van stakeholders, als benoemd bij de ontwerpfase, is ook in de uitrolfase essentieel.

Tot slot: dit voorstel is opgesteld om enige eenduidigheid te bieden in wat steunpunten tenminste moeten kunnen bieden en faciliteren. De lokale context bepaald de bandbreedte. Eenduidigheid in functionaliteiten en herkenbaarheid zoals in dit stuk beschreven, moet de basis zijn voor verdere uitwerking en inrichting.

6 Aanbevelingen

Om een eenduidig kader en landelijk dekkend netwerk van noodsteunpunten verder van de grond te krijgen worden de volgende aanbevelingen gegeven:

Aanbevelingen:

1. Werk de maatstaf uit en bepaal welke vereisten en functionaliteiten je het best (meest efficiënt) centraal zou willen regelen, en welke je het best overlaat voor lokale invulling/maatwerk;
2. Beschrijf de koppeling van de NSP met de crisishoofdstructuur (basis vereisten crisismanagement) (Rijk, KCR2, ROT-NSP), wellicht is specifieke planvorming nodig;
3. Werk uit wat nodig is om het stelsel en aansturing op te zetten van het landelijk dekkend netwerk van noodsteunpunten (i.o.m. Ministerie van JenV);
4. Werk een business case uit op basis van de hier onderstaande vervolgopdrachten. En betrek hierin andere partijen zoals JenV, VNG en eventueel andere partners.

Vervolg opdrachten:

- a. Vertaal dit document naar een concrete handreiking met kaders en aandachtspunten voor het inrichten van noodsteunpunten (zowel C-NSP en L-NSP), waarmee de betrokken regio's en gemeenten zelf in staat zullen zijn, op basis van lokaal maatwerk, de inrichting op te pakken. Denk daarbij aan zaken als:
 - Veiligheid noodsteunpunten
 - Bemensing en personeel noodsteunpunten
 - Herkenbaarheid noodsteunpunten
 - Communicatie (tussen) noodsteunpunten
 - Overige: zoals het opplussen van een noodsteunpunt met zorg, psychosociale ondersteuning, distributiepunt, etc.
- b. Ga een aantal pilots doen (verdeling gemeente/regio naar diverse inwonerprofielen) en breng de ervaringen samen, om:
 - Een realistische financiële onderbouwing te kunnen geven voor de kosten van een C-NSP en een L-NSP (business case uitwerken);
 - Een handreiking op te stellen voor gemeenten/regio's voor inrichten van noodsteunpunten;
- c. Vorm voor de hiervoor genoemde uitwerking van de aanbevelingen en vervolg opdrachten een nieuwe projectgroep met deelnemende pilotgemeenten en centrale projectondersteuning.

Bijlagen

De volgende bijlagen zijn los toegevoegd:

- Bijlage 1: Basisbehoeften NSP
- Bijlage 2: Structuur en functionaliteiten NSP
- Bijlage 3: Wettelijke taken rondom NSP
- Bijlage 4: Lijst van deelnemende veiligheidsregio's

Opdracht pilots noodsteunpunten

Definitieve versie, vastgesteld op 15 oktober 2025 op de bestuurlijke tafel weerbaarheid

Aanleiding

De ontwikkeling van noodsteunpunten en burgerhulpverlening heeft hoge prioriteit bij Rijk, veiligheidsregio's en gemeenten. In de eerste helft van 2025 is in samenwerking tussen Veiligheidsberaad, VNG en het ministerie van JenV ambtelijk en bestuurlijk verkend welke uitgangspunten voor noodsteunpunten wenselijk zijn. Parallel hieraan heeft het kabinet bij de Voorjaarsnota middelen vrijgemaakt voor het versterken van weerbaarheid, waarbij het ontwikkelen van noodsteunpunten belangrijk is. Hiermee ligt er een stevige basis om nu de volgende stap te zetten richting een pilotfase.

Op de bestuurlijke tafel weerbaarheid van 9 juli jl. hebben de minister van JenV, en vertegenwoordigers van VNG en Veiligheidsberaad afgesproken om in gezamenlijkheid te komen tot een voorstel voor een pilotfase. In deze notitie is alle eerdere input verwerkt tot één integraal voorstel voor kaders voor noodsteunpunten, een aanpak met regionale pilots met landelijke projectorganisatie, en omschrijving van de financiële kaders. Beoogd wordt om hiermee een gefaseerde aanpak te realiseren die moet leiden tot een landelijk netwerk.

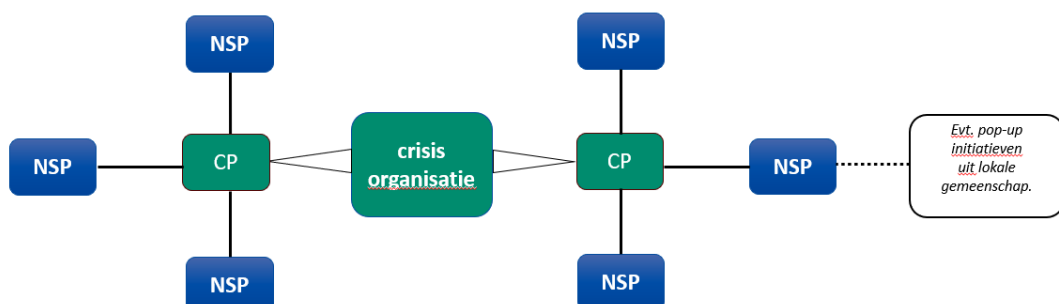
Kaders en fasering

De besprekingen in de bestuurlijke gremia, de inzichten van de ambtelijke projectgroep en de samenstelling van de redeneerlijn hebben samen geleid tot consensus over een aantal uitgangspunten voor de verdere ontwikkeling van noodsteunpunten. Dit leidt tot het volgende voorstel voor de kaders, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen het opbouwen van een robuust netwerk en de functionaliteiten die een noodsteunpunt wél en níét kan bieden.

Uitgangspunten voor een robuust netwerk van noodsteunpunten

Een landelijk netwerk kent de volgende onderdelen:

- Voor landelijk netwerk van noodsteunpunten is het noodzakelijk dat *alle* veiligheidsregio's met inliggende gemeenten hieraan invulling geven, en dat hierop landelijke coördinatie is.
- Een landelijk netwerk van noodsteunpunten bestaat uit lokale noodsteunpunten (NSP) en regionale coördinatiepunten (CP):
 - Het **noodsteunpunt (NSP)** heeft als hoofdfunctie het bieden van hulp aan inwoners. Deze lokale noodsteunpunten worden ingericht door gemeenten, als verlengde van de huidige taken in relatie tot bevolkingszorg.
 - Het **coördinatiepunt (CP)** punt maakt deel uit van de regionale crisisorganisatie en zorgt dat het lokale noodsteunpunt zijn werk kan doen. Inwoners gaan níét naar een coördinatiepunt. Het inrichten van coördinatiepunten is een verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio's in samenspraak met de overige nood- en hulpdiensten (denk aan politie en ambulance).

Vereisten voor noodsteunpunten én coördinatiepunten:

- Elk noodsteunpunt en coördinatiepunt moet kunnen terugvallen op een vorm van noodstroom. Doel is dat personeel zijn werk kan doen ongeacht de omstandigheden. Denk aan opladen verbindingsmiddelen, verwarming bij lage temperaturen, licht als het donker is.
- Een vorm van communicatie tussen noodsteunpunten en coördinatiepunten is noodzakelijk, net als communicatie tussen coördinatiepunten en de crisisorganisatie.
- De veiligheid van medewerkers en inwoners moet worden gewaarborgd.

Vereisten voor specifiek de lokale noodsteunpunten:

- Noodsteunpunten worden opgezet op fysieke locaties die logisch, herkenbaar en goed bereikbaar zijn (net als stemlokalen). Er wordt gebruik gemaakt van bestaande geschikte locaties in de wijken en dorpen, in samenwerking met de gemeenschap. Er wordt dus géén noodsteunpuntorganisatie opgetuigd.
- De bemensing van noodsteunpunten geschiedt in principe door een mix van professionele hulpverleners aangevuld met burgerhulpverleners. Door vrijwilligers lokaal en regionaal te mobiliseren en faciliteren wordt burgerhulpverlening versterkt.
- Informatie over locaties van noodsteunpunten en welke faciliteiten aanwezig zijn moeten bij inwoners bekend zijn. De communicatie hierover is in eerste instantie een lokale verantwoordelijkheid, maar vraagt om landelijke coördinatie en facilitering vanuit de landelijke publiekscampagne. Er wordt voorgesteld gebruik te maken van het internationale *civil protection* logo, het lokale gemeentelogo/de gemeentenaam en de term 'noodsteunpunt', om zo te zorgen voor lokale én internationale herkenbaarheid.

Functionaliteiten noodsteunpunten

Wat kan de burger in ieder geval verwachten op het noodsteunpunt (minimale functionaliteit):

- Eenduidig informeren van de bevolking: mensen kunnen terecht voor informatie tijdens een ramp of een crisis, zodat ook bij uitval van communicatiemogelijkheden informatie beschikbaar is.

Welke aanvullende functionaliteiten kan een noodsteunpunt hebben:

- De aard van mogelijke rampen en crises zal in grote mate leidend zijn bij de invulling van de behoefte waarin het noodsteunpunt voorziet en de faciliteiten die daarvoor nodig zijn (all hazard approach).
- Als de duur van de ramp of de crisis dit noodzakelijk maakt *kan* een noodsteunpunt een functie hebben in bijv. het verdelen van schaarse goederen (basisbehoeften).
- Bij volledige uitval van communicatievoorzieningen *kan* het doen van een noodhulpmelding een functie van een noodsteunpunt zijn.¹
- Een noodsteunpunt kan signaleren wat er speelt in de wijk/het dorp en zo bijdragen aan beeldvorming over wat er nodig is.
- Een noodsteunpunt kan een rol spelen in het coördineren van burgerhulpverlening.
- Niet elk noodsteunpunt zal beschikken over dezelfde aanvullende faciliteiten, dit is mede afhankelijk van de regionale en lokale context - en wat te organiseren valt.

Welke functionaliteiten heeft een noodsteunpunt in de basis níét:

- Een noodsteunpunt heeft zelf geen opvangfunctie. Zelf- en samenredzaamheid blijft het uitgangspunt. Wel kan een noodsteunpunt doorverwijzen naar opvangplekken in de buurt.
- Een noodsteunpunt biedt geen ruimte en onvoldoende capaciteit om alle inwoners te voorzien van informatie. Mensen die daar komen voor informatie worden geacht deze informatie ook zelf weer te delen met anderen (gezin, straat, etc.), eveneens vanuit het uitgangspunt van zelf- en samenredzaamheid.

¹ Het protocol *Operationele werkinstructie verstoring 112* beschrijft verschillende scenario's van uitval en bijbehorende fall-back opties. Noodsteunpunten kunnen hier mogelijk een rol in vervullen, maar het organiseren van alternatieven valt onder verantwoordelijkheid van de hulpdienstdisciplines.

- Het is geen voorraadlocatie waar bijvoorbeeld houdbaar voedsel continu beschikbaar is.
- De noodstroom op elk noodsteunpunt is niet bedoeld als faciliteit zodat iedereen zijn telefoon kan opladen.

Gefaseerde aanpak

Gezien het veranderde dreigingsbeeld is het noodzakelijk om op korte termijn aan de slag te gaan met de ontwikkeling van de noodsteunpunten. Er hoeft dan ook niet gewacht te worden op een volledig landelijk uitgewerkt plan, maar er kan 'al lerende' gebouwd worden. Zo kunnen coördinatiepunten al ingericht worden door veiligheidsregio's en gemeenten experimenteren met noodsteunpunten voor inwoners. Maar starten vraagt wel om overkoepelende landelijke regie en een financiële investering op korte termijn. Deze stappen kunnen gezet worden kan middels een pilotfase t/m eind 2026, met een tussentijdse evaluatie en een eindevaluatie begin 2027.

Minister van JenV, VNG en Veiligheidsberaad besluiten:

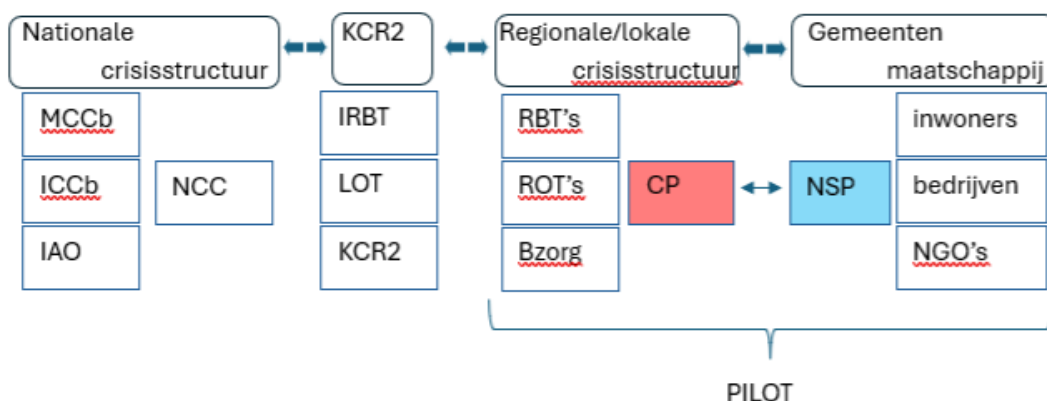
1. De kaders voor noodsteunpunten vast te stellen, bestaand uit:
 - a. Uitgangspunten voor een robuust netwerk van noodsteunpunten;
 - b. Het *eenduidig informeren van de bevolking* benoemen als minimale functionaliteit voor lokale noodsteunpunten. Dit is desgewenst aan te vullen met additionele functionaliteiten afhankelijk van het crisistype en/of de lokale omstandigheden.
2. Invulling te geven aan een gefaseerde aanpak door in te stemmen met een pilotfase, met als belangrijkste mijlpalen:
 - a. Het uitvoeren van pilots vóór 1 januari 2027;
 - b. Een tussenevaluatie begin Q3 2026;
 - c. Een eindevaluatie en advies begin Q1 2027, op basis waarvan een besluit genomen wordt over de stapsgewijze ontwikkeling van een landelijk netwerk.

Lokale en regionale pilots

Een start door middel van pilots ligt voor de hand. Uitgangspunt is dat lokale noodsteunpunten juist vanuit de samenleving worden gedragen, en dus lokaal moeten worden ingericht. Deze situationele invulling is per definitie maatwerk. De coördinatiepunten ondersteunen dat. De pilots in het land laten zo eerst zien wat er kan. Hiermee wordt invulling gegeven aan de voorwaarde vanuit bestuurders dat er voldoende ruimte moet zijn voor lokale en regionale eigenheid.

Aanvullend is het van belang dat door de pilotfase voor inwoners zichtbaar is dat gewerkt wordt aan het ontwikkelen van noodsteunpunten. Dit helpt het urgentiebesef in de weerbaarheidsopgave.

Uit de pilotfase volgt vervolgens wat er landelijk georganiseerd moet worden voor een landelijk netwerk. Onderstaande afbeelding laat zien welk onderdeel van de crisisstructuur de pilots betrekking op hebben:

We beginnen niet vanaf nul. Inmiddels zijn al een aantal gemeenten en veiligheidsregio's pilots begonnen, zoals in Utrecht, Rotterdam en Amsterdam, maar ook in kleinere gemeenten zoals Maasland. Inzichten uit deze voorlopers kunnen benut worden door andere pilots, maar overal weer op een ander manier, afhankelijk van de lokale context.

Differentiatie in pilotlocaties

Voor een gefaseerde ontwikkeling van een landelijk netwerk is van belang dat alle veiligheidsregio's hierin de eerste stappen zetten. Daarom wordt voorgesteld om in alle 25 regio's aan de slag te gaan. Dit activeert elke veiligheidsregio met inliggende gemeenten en hiermee ontstaat een spreiding over het hele land.

Daarom wordt gevraagd om in elke veiligheidsregio, in samenspraak met gemeenten, te starten met een pilot voor één of meerdere lokale noodsteunpunten met bijbehorende coördinatiepunt(en). Het is van belang om aan de slag te gaan in de dorpen en wijken waar motivatie is om hiermee aan de slag te gaan.

Voor een goede pilotfase is ook van belang dat verschillende lokale situaties worden verkend. Op landelijk niveau zal worden gezien of er sprake is van voldoende spreiding over landelijke en stedelijke gebieden. Overigens zijn ook interregionale coalities mogelijk, waarin we op een aantal kruispunten van regio's naar samenwerking zoeken, met het oog op het landelijk stelsel.

Langdurige stroomuitval als toetsend scenario

Om tot een landelijk vergelijk te komen, worden alle pilots gevraagd om in ieder geval een scenario van langdurige uitval van elektriciteit te hanteren. Dit is een van de meest realistische scenario's waarmee juist de afwezigheid van communicatiemiddelen kan worden beoefend. Dat sluit aan bij het uitgangspunt dat informatievoorziening (wederzijds) inclusief noodhulpmeldingen de basisfunctionaliteit is. Een nadere definitie zal in de projectfase worden uitgewerkt en aangeleverd aan de pilots.

De pilot gemeenten en veiligheidsregio's worden uitgenodigd om vrijblijvend naar keuze met aanvullende functionaliteiten te experimenteren die verband houden met het toetsscenario. Bijvoorbeeld kan gedacht worden aan verdeling van basisbehoeften die ontstaan bij langdurige stroomuitval, zoals drinkwater, medicijnen, medische zorg en opvang. Maar ook kan worden onderzocht hoe een noodsteunpunt een rol kan vervullen in het stimuleren van samenredzaamheid en burgerhulpverlening en coördineren van het hulpaanbod vanuit de lokale samenleving (pop-up initiatieven). Gedurende de pilotfase zal duidelijk worden welke aanvullende functionaliteiten door pilots beoefend worden en kan gekeken worden of hier ook lessen uit te trekken zijn.

Koppeling met landelijke organisaties

Op dit moment is er vanuit landelijke organisaties (zowel private partijen als overheidsorganisaties en departementen) al veel aandacht en interesse voor de ontwikkeling van noodsteunpunten. Deze partijen kunnen zich met concrete initiatieven melden bij lokale en regionale pilots. Het is namelijk van belang dat dit past binnen de lokale opzet van de pilot. De landelijke projectorganisatie kan hier een verbindende rol in vervullen omdat deze inzicht heeft in de verschillende pilots. Daarnaast kunnen organisaties die landelijk georganiseerd zijn periodiek geraadpleegd worden. Bijvoorbeeld middels een klankbordgroep of informatiebijeenkomsten.

Verbinding met landelijke projectorganisatie

De pilotfase is nadrukkelijk ingericht als leertraject. Om lessen te trekken uit de pilotfase is van belang dat vanuit alle pilots een bijdrage wordt geleverd aan het landelijke project. Dat houdt in dat zij op basis van lokaal geleerde lessen informatie aanleveren waarmee de landelijke onderzoeksvragen beantwoord kunnen worden.

De projectorganisatie formuleert hiervoor concrete onderzoeksvragen en toetst deze bij een selectie van gemeenten, veiligheidsregio's, maatschappelijke organisaties en het ministerie van JenV. Het onderzoeksplan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de stuurgroep (zie uitwerking governance in volgende paragraaf).

Mogelijke onderzoeksvragen waarop de pilots antwoord kunnen geven zijn:

- Hoe is de pilot georganiseerd?
- Waar is men tegenaan gelopen (zowel good practices als verbeterpunten)?
- Welke extra functionaliteiten (náást de basisfunctionaliteiten) zijn in de pilots meegenomen? Zouden deze toegevoegd moeten worden aan de basisfunctionaliteiten?
- Welke rol kunnen noodsteunpunten hebben bij het doen van een noodhulp melding?
- Welke rol kunnen noodsteunpunten spelen als mensen zich met een noodhulpvraag melden?
- Welke aspecten vragen om landelijke afspraken?
- Wat kunnen we leren over het aantal punten/spreading?
- Wat moest minimaal geregeld worden om het coördinatiepunt om het lokale noodsteunpunt goed te laten functioneren (incl. noodstroom en communicatiemiddelen)?
- Hoe werd de aansturing van het noodsteunpunt optimaal georganiseerd, en wat was daarbij de rol van de crisisorganisatie, gemeentelijk actiecentrum en coördinatiepunt.
- Welke functies qua bemensing zijn vrijwillig in te vullen en welke moeten door professionals ingevuld worden?
- Welke communicatie over noodsteunpunten richting inwoners is nodig?
- Welke middelen en ondersteuning zijn nodig?
- Wat zijn de ervaringen qua benodigde fysieke ruimte?
- Wat is de ervaring in samenwerking met maatschappelijke organisaties / initiatieven.
- Wat kost het minimaal (basisfunctionaliteit) en welke kosten waren er nodig bij aanvullende functionaliteiten? Maak daarbij onderscheid tussen eenmalige kosten/investeringen en beheerlasten.
- Welke voordelen zijn er te behalen uit samenwerking tussen individuele locaties, gemeenten en veiligheidsregio's?

VNG en Veiligheidsberaad besluiten:

1. In elke veiligheidsregio in samenwerking met inliggende gemeenten aan de slag te gaan met een pilot voor één of meerdere lokale noodsteunpunten met bijbehorende coördinatiepunt(en).
2. Voor deze pilots het scenario langdurige uitval van elektriciteit te hanteren, met minimaal informatievoorziening (inclusief het kunnen doen van een noodhulp melding) als basisfunctionaliteit.
3. Vanuit deze pilots een actieve bijdrage te leveren aan het landelijke project, door het beantwoorden van de onderzoeksvragen vanuit de landelijke projectorganisatie ten behoeve van de tussentijdse evaluatie en eindevaluatie.

Landelijke projectorganisatie

De pilotfase is bedoeld om te leren op basis van pilots. Gemeenten, organisaties (publieke en private initiatieven) en veiligheidsregio's moeten vooral zelf aan de slag, zolang ze maar antwoord kunnen geven op de vragen die in het kader van de pilotfase gesteld worden. De rol van de projectorganisatie is overzicht houden, aanjagen en verbinden, en dus niet organiseren of sturen op details van de pilots.

Doelen pilotfase

De belangrijkste leerdoelen van de pilotfase zijn om duidelijk te krijgen wat we binnen de financiële kaders gezamenlijk willen regelen (minimaal ambitieniveau en basisfunctionaliteiten), en wat lokaal of regionaal maatwerk is. Er moet ook duidelijk worden hoe de aansturing van de noodsteunpunten vanuit de crisishoofdstructuur (via de coördinatiepunten) in de praktijk werkt, wat er qua landelijke aansturing nodig is, welke spreading nodig is voor een landelijk netwerk, en wat de kosten zijn. Het hieruit voortvloeiende advies moet antwoord geven op de vraag hoe een landelijk netwerk van noodsteunpunten nader kunnen invullen en realiseren binnen de financiële kaders, inclusief een business case en wat extra mogelijkheden (inclusief kostenraming) zijn. Deze aggregatie vraagt om een landelijke projectorganisatie.

Taken

De projectorganisatie formuleert de concrete onderzoeksvragen. De projectorganisatie heeft in de eerste fase een aanjagende en verbindende rol richting de pilots. Het is van belang dat pilots van de grond komen, aan de slag gaan en tijdig antwoorden genereren op de onderzoeksvragen waarop de pilot antwoord moet geven. De landelijke projectorganisatie zorgt er daarnaast voor dat best practices gedeeld worden en vergelijkbare pilots met elkaar in verbinding worden gebracht. Dat kan bijvoorbeeld via het platform WeerbaarNL, het VNG forum, en relevante overleggen.

In de pilotfase worden tussentijdse en definitieve resultaten opgehaald en geanalyseerd. Tussentijds moet dit begin Q3 2026 leiden tot een tussenrapportage, waarbij beoogd wordt deze medio oktober te bespreken op de bestuurlijke tafel weerbaarheid, in de VNG commissie Bestuur en Veiligheid en in het Veiligheidsberaad.

Na afronding van de pilots (per 1 januari 2027) wordt de eindrapportage opgemaakt. Deze omvat een analyse van de pilots met een advies voor een landelijk netwerk. Besluitvorming is beoogd medio maart 2027 op de bestuurlijke tafel weerbaarheid, in de VNG commissie Bestuur en Veiligheid en in het Veiligheidsberaad.

De projectorganisatie inventariseert hiervoor ook inzichten uit externe onderzoeken, waaronder onderzoek door het lectoraat crisisbeheersing van NIPV, en verwerkt dit in de adviezen.

Inrichting

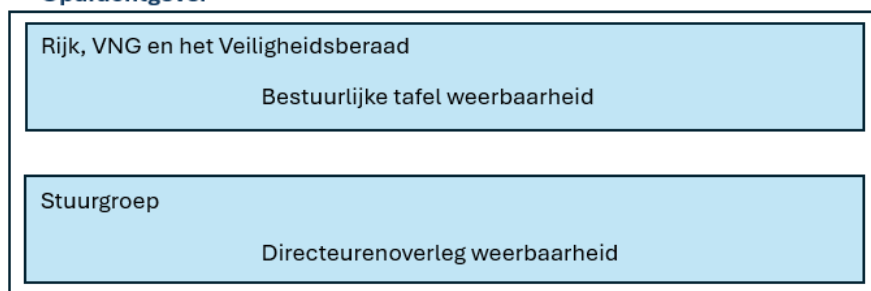
De landelijke organisatie vraagt in ieder geval om een projectleider en een projectondersteuner. Aanvullend is onderzoekscapaciteit vereist, welke onder aansturing van de projectleider wordt ingehuurd. Voor de organisatie van de projectorganisatie wordt een opdracht verstrekt. Hiervoor is het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) beoogd. Daarmee wordt aangesloten op de gezamenlijke werkorganisatie weerbaarheid die door veiligheidsregio's, VNG en NIPV gevormd wordt.

Governance

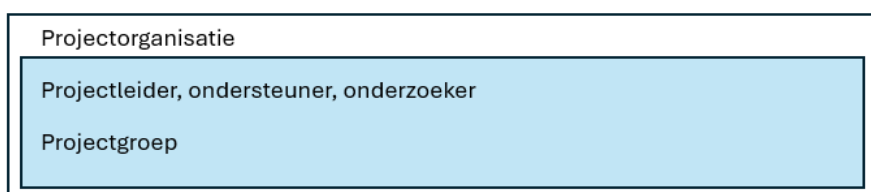
Uitgangspunt voor de governance is om geen nieuwe structuren te creëren. De weerbaarheidsopgave is op landelijk niveau een complexe netwerksamenwerking, waarbij het onwenselijk is als er nog meer lijnen ontstaan. Voorstel is daarom om de governance te organiseren binnen bestaande gremia waarin het ministerie van JenV, VNG en het Veiligheidsberaad vertegenwoordigd zijn:

Projectstructuur pilots noodsteunpunten

Opdrachtgever

Opdrachtnemer (NIPV)

Bestuurlijk opdrachtgeverschap voor de pilots ligt bij de bestuurlijke tafel weerbaarheid. De bestuurlijke tafel geeft akkoord op het projectvoorstel, de opdrachtverlening en verleent décharge aan de landelijke projectorganisatie na afronding. Ook is de bestuurlijke tafel het escalatieniveau indien de stuurgroep niet tot overeenstemming komt, of een uitspraak van de bestuurlijk opdrachtgevers wenst.

JenV zal de financiële middelen verstrekken en zal daaraan voorwaarden verbinden conform de gemaakte bestuurlijke afspraken over de weerbaarheidsmiddelen.

De bestuurlijk opdrachtgever delegeert de aansturing naar een stuurgroep, welke is belegd bij het directeurenoverleg weerbaarheid. Hiermee is ook de samenhang geborgd met het bredere programma Maatschappelijke Weerbaarheid, waarin de inhoudelijke afstemming plaatsvindt tussen verbonden partijen met betrekking tot de opdracht en de resultaten. De stuurgroep informeert de bestuurlijk opdrachtgevers periodiek als vast agendapunt op de bestuurlijke tafel weerbaarheid. De stuurgroep stuurt de opdrachtnemer (beoogd: NIPV) aan, en kan indien gewenst een begeleidingscommissie aanwijzen.

NIPV is als beoogd opdrachtnemer formeel verantwoordelijk voor de uitvoering van de verstrekte opdracht, en richt hiervoor de projectorganisatie in, waaronder een projectleider, ondersteuner en een onderzoeker. De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de kwaliteit en kan hierop worden aangesproken door de stuurgroep.

De projectleider is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken van het project, en legt ten behoeve van het project verantwoording af aan de stuurgroep. Tevens is hij voorzitter van de projectgroep.

De landelijke projectgroep bestaat naast de projectleider, ondersteuner en onderzoeker, uit in ieder geval de vertegenwoordigers van:

- Vakraad Risico- en crisisbeheersing (ook namens vakraden IB, bedrijfsvoering, IV)
- VNG
- Bevolkingszorg (LOCb/LNB)
- Vertegenwoordiger grote gemeenten (G4) in pilots (Utrecht)
- Vertegenwoordiger kleine gemeenten (P10) in pilots (Hof van Twente)
- Nationale Politie
- JenV (DGPenV en NCTV), coördinerend voor departementen
- GGD-GHOR Nederland, ook namens zorgpartners AZN/huisartsen/apotheken, enz.
- Netwerk Risico- en crisiscommunicatie
- LOCC-KCR2

Bovengenoemde projectgroepleden kunnen zelf voor hun achterban klankbordgroepen samenstellen.

Aanvullend worden relevante landelijke organisaties betrokken via bijvoorbeeld een klankbordgroep of informatiebijeenkomsten. Denk hierbij aan:

- Overige departementen zoals BZK, SZW, OCW, EZK, Defensie, VWS.
- Maatschappelijk middenveld (bijv. NGO's, Rode Kruis, geloofsgemeenschappen etc.)
- Bedrijfsleven (bijv. VNO-NCW, Infra Capacity Alliance, bankwezen, telecom, nutsbedrijven, voedselindustrie, drinkwaterbedrijven etc.)

Minister van JenV, VNG en Veiligheidsberaad besluiten:

1. Het NIPV een opdracht te verstrekken om een landelijke projectorganisatie pilots noodsteunpunten in te richten.
2. De bestuurlijke tafel weerbaarheid aan te wijzen als bestuurlijk opdrachtgever, en het directeurenoverleg weerbaarheid als stuurgroep.

Financiering

De financiering voor de pilotfase in 2025, 2026 en 2027 valt uiteen in een deel voor de pilots zelf en een voor de landelijke projectorganisatie. Hiervoor stelt het ministerie van JenV de middelen weerbaarheid uit de Voorjaarsnota ter beschikking: € 5 mln in 2025 en € 10 mln in 2026.

Financiering landelijke projectorganisatie 2025-2027

Voor de landelijke projectorganisatie wordt voor de periode (1-11-2025 tot 1-4-2027) een subsidie verstrekt door het ministerie van JenV. De opdrachtnemende partij (beoogd: NIPV) dient hiervoor een subsidieverzoek in bij JenV. De indicatieve² begroting is als volgt:

Inzet	Uren	Uurtarief	Kosten
Projectleider			€ 220k
Projectondersteuner			€ 130k
Onderzoek			€ 100k
Ondersteuningsbudget			€ 50k
Totaal			€ 500k

Financiering pilots 2025-2026

De middelen voor de pilots worden in beide kalenderjaren uitgekeerd aan de veiligheidsregio's middels een incidentele bijdrage op grond van artikel 8.3 Besluit veiligheidsregio's. De beschikbare middelen worden – na aftrek van de kosten voor de landelijke projectorganisatie - evenredig verdeeld over de 25 veiligheidsregio's, aangezien elke veiligheidsregio's gevraagd wordt om dezelfde inspanning te leveren t.b.v. pilots.

De middelen zijn nadrukkelijk bedoeld voor financiering van zowel de pilots voor coördinatiepunten als noodsteunpunten. Dat betekent dat veiligheidsregio's in hun algemeen bestuur concrete afspraken maken met gemeenten over de financiering van gemeentelijke inzet op de pilots.

Aanvullend kunnen deze middelen worden ingezet voor het versterken van burgerhulpverlening op lokaal en regionaal niveau, in relatie tot de noodsteunpunten.

Structurele financiering vanaf 2027

Bij de Voorjaarsnota zijn ook structurele middelen voor noodsteunpunten beschikbaar gekomen: € 35 miljoen in 2027 en 2028, € 36 miljoen in 2029 en € 37 miljoen in 2030 en verder. Deze middelen worden uitgekeerd aan de veiligheidsregio's via de BDuR op basis van de bestuurlijke afspraken.

Op basis van de uitkomsten van de pilots wordt een realistische businesscase binnen de financiële kaders uitgewerkt. Op basis daarvan worden weer nadere afspraken gemaakt over de financiering van een landelijk netwerk. De nader te maken afspraken gaan over de te hanteren verdeelsleutel binnen de BDuR, over de te maken afspraken tussen veiligheidsregio's en gemeenten, en over verantwoording en monitoring.

Minister van JenV besluit:

1. Vanuit de middelen voor noodsteunpunten een indicatief bedrag van € 500k in 2025³ uit te keren aan NIPV voor de landelijke projectorganisatie noodsteunpunten t.b.v. de volledige projectperiode van 1 november 2025 t/m 31 maart 2027. Het Veiligheidsberaad en VNG zorgen dat hiervoor z.s.m. na

² Definitieve begroting wordt in overleg met opdrachtnemer ingediend.

³ Bedragen zijn indicatief, onder voorbehoud van definitieve subsidieaanvraag.

besluitvorming over dit plan in oktober 2025 een verzoek wordt ingediend voor een financiële bijdrage, voorzien van een projectplan voor de pilotfase met financiële onderbouwing (p*q)

2. Vanuit de middelen voor noodsteunpunten de bedragen € 5 mln (in 2025) en € 10 mln (in 2026), na aftrek van de kosten voor de landelijke projectorganisatie, in gelijke verdeling uit te keren aan de veiligheidsregio's ten behoeve van pilots. Voorwaarde hierbij is dat deze middelen ook worden ingezet voor lokale pilots door gemeenten.